

Toespraak van minister Van Middelkoop van Defensie ter gelegenheid van de functieoverdracht Inspecteur-generaal der Krijgsmacht op 11 februari 2010 te Hilversum.

Let op: Alleen gesproken woord geldt!

Ridders Militaire Willemsorde, Admiraals, Generaals, dames en heren genodigden,

Wij staan hier vandaag voor de overdracht van de functie van Inspecteur-generaal der Krijgsmacht. Admiraal Van Maanen neemt afscheid. Generaal Oostendorp treedt aan. Deze dag staat in het teken van onze vertrekkende man. Maar ik hoop dat u mij toestaat eerst enkele woorden te richten tot onze nieuwe Inspecteur-generaal.

Generaal Oostendorp, ik hoop dat u weet waar u aan begint! Ik heb u op onze vele reizen leren kennen als vrijmoedig man en zelfstandig denker.

Eigenschappen die ons hebben doen beseffen dat u in Hilversum de juiste man op de juiste plaats zou zijn.

Maar tegelijkertijd kunt u zich indenken dat ik me ook grote zorgen maak! Er is tussen twee plaatsingen toch niet snel een groter contrast denkbaar.

Van de hectiek van zware operaties naar de rust van de Zwaluwenberg. Van het gedaver van de Chinook naar het tikken van de bonte specht. Van beslissen in split seconds naar reflecteren op lange-termijn-ontwikkelingen.

Gelukkig kan ik u verzekeren: De Zwaluwenberg biedt ook genoeg actie. Dat laat zich misschien nog wel het mooist illustreren met de roemruchte siervis-traditie van de officiersmess.

Sinds jaar en dag biedt elk nieuw staf lid bij aantreden een vis aan voor het mess-aquarium.

Admiraal Van Maanen doneerde bij zijn aantreden twee goudvissen. Scylla en Charibdis. Iedereen met enig verstand van de Griekse mythologie, vat hier de symboliek.

De IGK die, als Odysseus, scherpe klippen en forse zeestroming moet trotseren om uit handen te blijven van deze twee mythische zeemonsters.

Waarbij we de precieze vertaling naar who is who bij Defensie op dit moment maar even in het midden zullen laten...

Generaal Oostendorp, Lex,

Dan heb je alvast een idee wat je te wachten staat....

Dat jij een vis doneert met de naam Napoleon, geeft alvast een idee van wat ons te wachten staat...

In volle ernst. Ik heb er alle vertrouwen in dat de functie van IGK bij jou, met jouw achtergrond, ervaring en persoonlijkheid in goede handen is. Ik wens je alle succes.

Admiraal Michiel van Maanen,

Vertrouwen. Daar draait het om in de krijgsmacht.

Vertrouwen tussen de militairen onderling. Weten dat je rug gedekt is als het erop aan komt.

Vertrouwen van de militairen en veteranen in de organisatie. Weten dat je werkt onder de best mogelijke voorwaarden. Weten dat je meetelt.

Vertrouwen tussen de politieke leiding en de krijgsmacht. Weten dat je goed geïnformeerd politieke beslissingen neemt en daar in de Tweede Kamer pal voor kunt staan.

Drie essentiële zaken die een goed functionerende krijgsmacht mogelijk maken.

Dat vertrouwen moeten we verdienen, koesteren, bewaken. Al vijftig jaar kan Defensie daarbij rekenen op het instituut Inspecteur-generaal der Krijgsmacht.

Wat is dan de kracht van dat instituut dat sommigen beschouwden als achterhaald?

Het Koninklijk Besluit zelf beslaat nauwelijks een A4-tje. En wat kun je nu helemaal uitrichten vanuit een historische villa, diep verscholen in de Hilversumse bossen?

Dames en heren,

Als minister van Defensie meen ik daar wel het een en ander over te kunnen zeggen. Te beginnen met mijn eigen ervaringen met deze militaire adviseur.

Als minister sta je op een voetstuk. Dat heeft zo zijn voordelen, geef ik grif toe.... Maar dat noopt ook tot waakzaamheid. Waakzaamheid omtrent een getrouw beeld van wat zich tot in de haarvaten van de krijgsmacht afspeelt.

Hoe we als werkgever met onze mensen omgaan, hoe Haagse beleidsplannen uitpakken op de werkvloer in Oirschot.

Gegeven de hiërarchische militaire structuur, loopt niet iedere soldaat zo maar even mijn kamer binnen. Daarom probeer je als minister via werkbezoeken en gesprekken voeling te houden met de mannen en vrouwen waar het uiteindelijk om draait.

Toch is dat niet afdoende. En dan is het goed om, naast de vele briefings door de militaire top, een onafhankelijk raadgever te hebben. Een raadgever die kan spreken zonder last of ruggespraak.

Een raadgever die het vertrouwen geniet van manschappen en commandanten en steeds opnieuw een actueel radarbeeld biedt van de krijgsmacht.

De IGK zet mij en heel Defensie daarmee keer op keer aan tot luisteren. Tot kritische zelfbeschouwing. Tot verbetering. Dat brengt Defensie verder, zo kan ik uit eigen ervaring constateren.

Dat compliment - want dat is het - geldt het instituut IGK. Maar zeker ook de persoon die de afgelopen jaren deze belangrijke functie heeft vervuld, Admiraal Michiel van Maanen.

Admiraal,

U hebt uw werk verricht in een voor Defensie turbulent tijdsgewricht. Waarin we betrokken zijn bij grote operaties wereldwijd.

Waarin we zijn overgegaan op een nieuw besturingsmodel en een modernere bedrijfsvoering. Waarin we werken aan een krijgsmachtbreed ICT-systeem en een veteranenwet. Zaken die de krijgsmacht hebben geraakt. Van korporaal tot generaal. Van vaandrig tot veteraan.

U hebt bij deze ontwikkelingen vaak de vinger op de zere plek gelegd. U gaf mij waarschuwingen, liet me weten waar het begon te kraken. Op een wijze die zorgvuldig en

constructief was. U praatte met de manschappen maar ook met de commandanten. U bood oplossingsrichtingen.

Admiraal, beste Michiel,

Ik heb je leren kennen als een beminnelijk, loffelijk man. Een man met een vanzelfsprekende autoriteit waardoor je werk steeds onomstreden is gebleven.

Waardoor het instituut binnen Defensie met waardering, respect en vertrouwen tegemoet wordt getreden.

Dat is een verdienste die genoemd mag worden.

Want meer dan menig andere functie, is die van IGK er een die geldt als voorbeeld voor anderen.

Ik ben je voor die wijze van werken zeer erkentelijk.

Bij deze dan ook mijn excuus dat ik je afgelopen herfst in de Tweede Kamer in de politieke vuurlinie heb gebracht. Ik had moeten weten dat er met bommen en granaten zou worden gegooid.

Jij, en het instituut IGK, hebben dat debat ruimschoots overleefd. We hebben iedereen ervan overtuigd dat het IGK moet blijven zoals het is. Ook dat is een compliment waard.

Ik spreek hier dan ook graag mijn dank en waardering uit voor je bijdrage aan onze organisatie.

Gedurende de afgelopen twee jaren, als Inspecteur-generaal.

Gedurende de ruim veertig jaren die jouw militaire loopbaan omspannen. Je bijdrage is van buitengewone waarde geweest. Voor Defensie. En voor de Nederlandse samenleving.

In deze vaststelling sta ik niet alleen.

Dames en heren aanwezig,

Het doet mij groot genoegen u te mogen medelen dat het Hare Majesteit heeft behaagd om admiraal Van Maanen te benoemen tot Officier in de Orde van Oranje Nassau met de Zwaarden.

Dan wil ik thans overgaan tot de uitreiking van de bijbehorende versierselen waartoe mijn adjudant het Koninklijk Besluit zal voorlezen.

-0-0-0-